

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XLV):

„NU NE VINDEM ȚARA!” – Care sunt principalele revendicări, deziderate și imperative ale românilor, înaintate Vienei?

22 **Memorandum = de ținut minte**
Revendicări - deziderate - imperative

1. Autonomia Transilvaniei
“nu vrem să știm nimic despre unirea ce vreau să o facă domnii fără știrea românilor”

2. Recunoașterea națiunii române ca națiune politică în Transilvania
literă moartă: promovarea pe criterii de competență și nu de etnie

3. Recunoașterea limbii române ca limbă oficială în țară

4. Independența bisericilor românești

5. Egalitatea bisericilor românești cu celelalte biserici din țară

6. Lege electorală și reprezentare în dietă conform principiului egalității politice (...)

ar fi de dorit mai multă generozitate și mai vădit spirit de dreptate din partea tinerimii ungurești ...

1848: “NU NE VINDEM ȚARA!”

1892

Românii nu dețineau nici o funcție de comite suprem sau măcar de vice-comite, cu toate că aveau majoritate demografică în 15 comitate!

Din articolul: “Politica de peste munți” “a nu trimite Memorandumul la Viena înseamnă a ține pe români pe loc, a face imposibilă lămurirea situației lor!

În 24 comitate cu populație românească semnificativă, față de 3310 posturi de funcționari la care ar fi îndreptățiți existau în realitate abia 405 funcționari români; în ministere, față de 320 - erau abia 18, iar la judecătoriile supreme raportul era de 73 la 10.

În “Aspecte din Istoria Transilvaniei” (1945), Marina Lupaș-Vlasiu, fiica marelui istoric săliștean Ioan Lupaș, înfățișează momentul constituirii Ligii Culturale reproducând din articolul apărut în “Le Mémorial Diplomatique” (14.02.1891): «Întreprinderea de asimilare violentă, la care se dedau maghiarii din Transilvania (...), a determinat la București crearea unei Ligi pentru dezvoltarea instrucțiunii școlare la românii care se află în afară de România ...Opera de maghiarizare este atât de activă condusă de către Liga Maghiară (EMKE), încât ea numără în momentul de față mai mult de 20.000 de aderenți, împărțiți în 61 de secțiuni și dispune pentru agitație, care este scopul ei, de un capital ce depășește suma de un million de franci”. Ziarul își exprima nădejdea că Liga Culturală va ajunge și ea cel puțin așa de înfloritoare ca Liga maghiară. (...) Liga Culturală s-a constituit și ea în secțiuni, fixându-și unele din ele sedii în principalele centre universitare, ca Parisul, Roma, Bruxelles, spre a putea menține în acest fel un permanent și activ contact cu Europa apuseană. Primul act al mișcării pentru lămurirea opiniei publice europene, inițiat de Liga Culturală, a fost tipărirea și răspândirea unui memoriu al studenților universitari din România liberă, scris de întemeietorul “Tribunei”, Ioan Slavici. Memoriul, tradus în patru limbi și răspândit în 1300 de exemplare, urmărea informarea opiniei publice internaționale asupra stărilor intolerabile, pe care le trăiau românii din Transilvania. Efectul imediat al răspândirii acestui memoriu a fost apariția, în presa apuseană, a numeroase articole de simpatie și de largă înțelegere pentru cauza românilor din Transilvania. Studențimea maghiară redactează și ea un memoriu,

invocând pretinsa constituție liberală a Ungariei. Presa din țările latine susține însă că “sofismelor studenților maghiari se opun faptele (...) de oprimare a celor patru milioane de români din Transilvania și că ar fi de dorit mai multă generozitate și mai vădit spirit de dreptate din partea tinerimii ungurești.” Studenții români din Austro-Ungaria răspund cu “Replica”, un studiu cuprinzând 180 de pagini “de rară obiectivitate și documentare”(...)»

Marina Lupaș - Vlasiu numea sugestiv Transilvania: “Țară sâmbure, pentru că a rodit din ea neam, stat și istorie”!

Cronologia elaborată de istoricul Vasile Lechințan permite urmărirea - în perioada 1881-1892 - atât a evoluției conceptului de Memorand (conținut, cui se adresează, cine l-a elaborat, momentul oportun al depunerii, etc), cât și a echipei politice care a hotărât depunerea, structura conducerii Partidului Național Român schimbându-se în această perioadă, funcție de poziționarea față de acest important document politic. Anul 1891 a fost marcat de activitatea „Ligii Culturale pentru Unitatea Tuturor Românilor” și „DUELUL MEMORIILOR”. Liga a inițiat și răspândit „Memoriul studenților universitari români privitor la situația românilor din Transilvania și Ungaria”, fiind prima reacție la proiectul legii grădinițelor de copii din Ungaria, lege care a creat o vie emoție atât în Transilvania cât și în România.

Tot Liga a inițiat strângerea legăturilor între provinciile istorice românești invitând la serbările jubiliare ale monarhiei române (București, 10.05.1891) pe Vincențiu Babeș, G. Pop de Băsești, Vasile Lucaciu și Iuliu Coroianu, iar la congresul „Ligii culturale”(4.07.) pe Vasile Lucaciu și Bogdan Duică. Articolul „Politica de peste munți” („Românul” 2/24.06.-București) susținea că «a nu trimite Memorandul la Viena înseamnă a ține pe români pe loc, a face imposibilă lămurirea situației lor», Vasile Lechințan notând că «este o intervenție „din afară”, în duelul dintre frunțașii politici transilvăneni care credeau că nu este „timpul oportun” (în frunte cu Vincențiu Babeș) și cei care voiau să înainteze Memorandul cât mai grabnic». Al doilea episod din „Duelul Memoriilor” - în iulie - apare «broșura „Românii ungurești și națiunea ungurească. Răspunsul tinerilor de la școalele înalte maghiare la memorandumul tinerimii universitare din România”, întocmit de renegatul Moldovan Gergely, profesor la universitatea din Cluj, care afirmă că totul este minciună în memoriul studențimii române». În 27.08. are loc înțelegerea franco-rusă „Dubla Alianță” - răspuns la „Tripla Alianță” iar în 11.10.- este publicat «apelul protest al tinerimii universitare române din Viena și Graz, contra celor care au semnat răspunsul tinerimii academice maghiare, răspuns plin de „neadevăruri, sofisme chiar insulte ordinare».

Vasile Lechințan argumentează în prefața lucrării „Cronologia ideii ...” resorturile conceptului Memorandului: «Puternica poziție morală a generației române de la 1892-1894 este o firească urmare a unei zestre de alte valoroase și trainice manifestări ale luptei naționale și ale spiritualității românilor de la Supplex-urile din secolul al XVIII-lea la Memorand, dar mai ales de la 1848, când s-au pus bazele programului politic românesc de emancipare politico-socială și culturală, de independență și unitate națională. Memorandul înmănunchează deci și acele sinteze și meditații anterioare ale românilor privind destinul lor și al țării în care trăiau, afirmate cu atâta strălucire în programul Revoluției pașoptiste pe Câmpul Libertății de la Blaj. Această platformă de

gândire, îmbrățișată cu atâta entuziasm de miile de români, a dat legitimitate și forță poziției morale atât generației de la 1848 cât și generației memorandiste.»

Autorul pune o întrebare firească: «Care sunt de fapt principalele revendicări, deziderate și imperative continui ale românilor, formulate în petițiile și memoriile înaintate de ei Vienei, de la 1848 la Memorand?», sintetizând 22 de probleme: «1. Autonomia Transilvaniei. Înțeleasă ca fază premergătoare unității naționale a tuturor românilor, această revendicare străbate toată perioada petiționară și memorandistă, proclamată la 1848 și actuală și în 1892, în timpul Memorandului. În Adunarea națională de la Blaj din duminica Tomii (30 aprilie 1848) poporul adunat acolo a strigat: „Nu ne vindem țara, nu vrem să știm nimic despre unirea ce vrem să o facă domnii fără știrea românilor” (...) În Memorand se precizează că prin anularea autonomiei Transilvaniei și anexarea ei la Ungaria românii au fost lezați în drepturile lor istorice și naționale. 2. Recunoașterea națiunii române ca națiune politică în Transilvania. În platforma-program a Marii adunări naționale de la Blaj, recunoașterea națiunii române ca națiune politică este formulată în primul punct al revendicărilor revoluționare(...) După instaurarea dualismului, în 1868, este introdusă „legea pentru egala îndreptățire a naționalităților”, despre care în Memorandul din 1892 se spune că exclude pe români ca factor politic în țară, iar prevederile ei favorabile în ceea ce privește promovarea în funcții pe criterii de competență și nu de etnie, sunt doar literă moartă, pentru că nu se aplică. (...) 3. Recunoașterea limbii române ca limbă oficială în țară. Este o revendicare formulată tot în primul punct al Petiției Naționale adresată împăratului în 17 mai 1848. Deposdarea românilor prin lege de limba lor națională a fost hotărâtă prin rezoluțiile dietale din 1842 și 1847, când s-a impus limba maghiară ca limbă „diplomatică” în țară, unică și obligatorie, limba română urmând să fie eliminată până și din biserică și ... familie. În Memorandul din 1892 se arată că prin legile Tréfort statul maghiar a introdus forțat studierea limbii maghiare și a căutat în mod deliberat maghiarizarea românilor și a altor etnii din țară. (...) 4. Independența bisericilor românești. Deziderat formulat în Petiția Națională din 17 mai 1848, dar și în alte petiții și memorii ulterioare.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xlv-nu-ne-vindem-tara-care-sunt-principalele-revendicari-deziderate-si-imperative-ale-romanilor-inaintate-vienei-130231.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xlv-nu-ne-vindem-tara-care-sunt-principalele-revendicari-deziderate-si-imperative-ale-romanilor-inaintate-vienei-130231.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation menu includes categories like Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article title is "2017- Anul tribuniștilor memorandiști (XLV): „NU NE VINDEM ȚARA!” - Care sunt principalele revendicări, deziderate și imperative ale românilor, înaintate Vienei?". Below the title, there are social media sharing buttons for Facebook (2 shares), Twitter (0 tweets), and another share button (2 shares). A search bar with the text "Cautare" is also visible. At the bottom, there is a date "05.11.2017 23:46", a view count "137 vizualizari", and a comment count "0 comentarii".